

Bij Atlas is elke klank mogelijk

WERELDMUZIEK Archipel door Atlas Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. Werken van Özgen, Ueno, Xin, Tulev, Bellon, Bons, Kim en Sharafyan. Gehoord: gisteren, Muziekgebouw. Vanavond om acht uur is dit concert te beluisteren op Radio 4.

Muziek die zich met zoveel invalshoeken laat benaderen is zeldzaam. Omdat het Atlas Ensemble een internationaal gezien unieke bezetting heeft van westerse en niet-westerse instrumenten en dit bovendien louter benut voor nieuw werk, exclusief geschreven voor dit gezelschap, refereert het Atlas Ensemble welbeschouwd alleen aan het Atlas Ensemble.

Gisteravond bewees men opnieuw het gimmickniveau van de gemiddelde cross-over grandioos te ontstijgen. Aan inspiratie ontbreekt het met zeven premières niet. Tegelijkertijd wemelt het traditioneel van de dilemma's en onzekerheden: wat wil men nu? Betreft het hier een individueel klankonderzoek? Inbedding van exotica in westers concertant stramen? Export van westerse avantgarde muziektheorie naar verre Aziatische afzetgebieden? Of blijft een harmonisch zinvol (of navol-

HET WEMELT TRADITIONEEL VAN DE DILEMMA'S

baar onzinnig) verhaal toch het hoogste doel?

Opmerkelijke zaken in het nieuwe programma *Archipel*: wat zijn

de sho en de sheng sensationeel! Wat een indrukwekkende klankrijkdom komt er voort uit deze Japanse en Chinese mondorgels. Elke denkbare klank lijkt hiermee te kunnen worden opgeroepen: van strijkkwartet via de zang tot hordende klaroenstoten van een blazerssectie - dit alles uit wat oogt als een buitenmaats model hasjpijp.

In de gekozen klankcombinatie toont zich de grootste uitdaging voor iedere componist die de euvele moed heeft om voor dit ensemble te componeren. Zo verschilde de 'dudukerigheid', de mate waarin de duduk tot zijn recht komt, ditmaal wezenlijk. Bij Tulev ging de aangrijpende kracht van deze Armeens hobovariant, een eeuwenoud dubbelriet van abrikozenhout, ten onder in het arrangement. Maar bij Bons kreeg dudukspeler Dabaghian juist alle ruimte om te schitteren.

Onnavolgbaar ijl en tegelijkertijd tergend fascinerend is *Two believers*, een ingekorte compositie van Ken Ueno voor sho en bes-klarinet.

Tot scepsis geneigde geesten zullen roepen: Een dergelijke interculturele kruisbestuiving leidt tot ondraaglijk lichte nietserigheid en verwarring. Misschien vergt het wel een Aziatisch gemoed om de malle schijntegenstelling die hierin besloten ligt werkelijk te ervaren en zo onvoorwaardelijk te kunnen genieten van deze unieke muziek.

JAÏR TCHONG